

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ignatii Loiolae Vita

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Eiusde[m] animi submissio, & quid de Virtute obedie[n]tiae se[n]serit. C.
VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11486

& rerum novarum cupidos, non diu tulit: sed omnia expertus, quæ ad revocandam dubiam indolem, & pejore loco positam facere viderentur; si parum proficeret, ad extremum è Societate pellebat. neque per ea tempora carcerem compedève in Societatis mores induci permisit, negans, qui vinculis constringendi forent, eosdem esse ad nostrum institutum idoneos. itaque custodia loco januam ostentare consueverat. acciditque aliquando, ut iusta de causa complures adolescentes exauctoratos vnà dimiserit, atque huiusmodi ferè (quod silentio prætereundum nõ est) è Societate pulsus homines exitialem exitum sortiti sunt, satisque constat, alios contracta rixa interfectos, alios denique alio miserabilis lethi genere periisse. In puniendo autem id sequebatur in primis, ut noxæ responderet animaduersio, & in suo quisque vitioplecteretur: supernacanea verba silentio, ignaviam labore, honoris cupiditatem ignominia lueret; ac ferme animaduersionum Ignatii genus erat illud: circulum humi describere, ex quo noxiæ ne iniussu excederent: colloquiis certorum hominũ nominatim interdiceret, verberationes ad præfixitum temporis spatium injungere, & alia eiusmodi. Noxas autem leuiiores & quotidianas intelligo; cuiusmodi in homines etiam studiosos perfectionis cadunt: nam grauiiores Ignatius minimè tolerasset. Solebat etiam sonibus, ad humilem mensam in triclinio accumbentibus, oburgatorem inducere, infimæ plerumque conditionis hominem, sed ingeniosum & acrem; qui cunctis audientibus vitia reorum increparet, exprobrarétque religionis annos & negligentiam: idemque ceteros carptim nec opinantes repentè perstringeret; nimirum eqomandæ superbix causa, mentisque è pigritiæ veterino excitandæ. Sed qui deliquerant, priusquam ex consuetudine punirentur, quàm lenissimè operam dabat, ut suam ipsi culpam agnoscerent; atque vltro sibi met multam irrogarent: quæ tamè si grauior videretur, confessione contentus; ita moderabatur, ut multum sæpe de acerbitate minueret.

EIVSDEM ANIMI SVBMISSIO, ET QVIDNAM
DE VIRTUTE OBEDIENTIAE SENSERIT.

CAPVT VII.

NEGABAT, suo quidem iudicio, quemquam probè intelligere, quàm vehementer in se quisque diuinæ bonitatis operationem impediatur: quantavè illius beneficia & dona per misericordiam

cordiam ignauiamque corrumpat. quo crimine sese accusabat in primis, atque ita de suis demissè & humiliter sentiebat, ut se mortalium omnium infimum & opis diuinæ maximè egentem putaret: sibi que cæteros omnes ad virtutem pietatemque & exemplo & incitamento fateretur esse. Priuatæ verò vitæ quanto desiderio teneretur, & initio declarauit in recusando magistratu; & deinde, cum ut redigeretur in ordinem, aliuque succederet, omni ope contendit. quod tamen consequutus non est; tamen obedientiæ studium, quibuscumque rebus potuit, semper ostendit. Romano quidem Pontifici, cuius in verba præcipuo Sacramento iurauerat, ita erat præstò, ut ad ipsius nutum sese paratum exhiberet confecta iam ætate, vnius baculi adminiculo, pedibus quocumque opus esset peregre proficisci, vel etiam nauigium ascendere planè exarmatum, sequè, eodem Pontifice iubente, mari verisque sine vlla dubitatione committere. Quem ipse animus vir quidam primarius cum haud satis probaret, & in eiusmodi re consilium prudentiamque requireret; prudentiam quidem, non obedientis, verum imperatoris esse, respondit Ignatius. Et sanè cum in Societate nostra virtutem hanc cæteris omnibus anteferet; tum nihil huic laudi tam contrarium dicebat esse, quam in superiorum iussis & consilio examinando moram, vel potius arrogantiam. negabatque obedientis nomine dignum haberi oportere, qui legitimo superiori non cum voluntate iudicium quoque submitteret. Id enim demum esse Deo gratissimum holocaustum, cum omnes animi vires, ac præsertim intelligentia & mēs, quæ summū in homine obtinent locum, in obsequium Christi coguntur. qui verò inuitæ dissentientes, actu exteriorè dūtaxat, iussa præpositorum exsequerentur; hos inter vilissima mancipia vel pecudes potius numerandos aiebat. Exstat eius epistola ad socios Lusitanos in hanc sententiam scripta, (qua nihil ego quidē in eo genere vidi subtilius) quam qui accuratè perlegerit, facillè intelliget, quam iure Ignatius tantum huic vni mentis & rationis obsequio tribuendū putarit. Quin etiam in sermone quotidiano sepiissime usurpare consueuerat; qui ad superioris nutū, voluntatis propensionem solummodo, nō etiā iudicii consensionē accommodarent; eos altero tantū pede intra religionis sepra versari. Neque verò eiusmodi præcepta verbis tantū explicabat ille, sed, quantum ei res & persona concederet, etiam factis. Medico quidem, quoties ægrotaret, ita se dicto audientem præbebat, ut eius monita pro oraculis duceret; ac quodammodo prudentiam penitus exuisse, & omnem suæ salutis

curam

curam & sollicitudinem in eundem projecisse videretur. Cū stomacho grauissimè laboraret aliquando, ex nimio videlicet hepatis calore, vt supra diximus; adhibitus medicus, quo domus eo tēpore utebatur adulescente nec peritissimo; frigida corporis constitutioni causam illico tribuit. nec mora, quidquid excogitare potuit ad corpus & præcordia calefacienda, præscripsit. ac primū fenestras foresque cubiculi, ne quid afflaret aure, obserari diligēter iussit; deinde languentem multa sub veste continere sese; postremò quàm calidissimo cibatu & exiguo mero, sed quàm austerissimo refici. quæ omnia Ignatius licet sibi, non leuibus argumentis, minimè accommodata sentiret, ac medicum ipsum nec literatissimum neque exercitatissimum sciret esse; tamen ne cū extremo quidem vitæ periculo contra eius edicta nihil vnquam effatus est. Æstas erat summa: calores vt in vrbe maximi: ingentistromatum pondere premebatur Ignatius: manabat è membris omnibus tanta sudoris copia, vt culcitæ ac vestes maderent; ac nihilominus ex præcepto se intra calida fomenta cohibebat ægrotus; ardebat siti, nihil omnino poscebat: discruciebatur doloribus acerbissimis, nullam edebat vocem; linquebatur animo interdum, neque tamen significabat; denique peruersa curatione eò adductus est; vt cū vltimum sibi discrimen adesse intelligeret, Societatis administratione Patribus delegata, aditu cubiculi domesticos prohiberet omnes, vno excepto valetudinarii curatore: atque id demum exstitit signum, desperata iam valetudine, se ad vitæ exitum comparantis. Itaque Patres in re tam subita consilio habito, cū non deessent, qui medici præsertim junioris placita reprehenderent; Alexandrum Petronium, ætate prouecta virum, & medicæ artis laude præstantem, extemplo acciri iubent. Is vt inspexit Ignatium, genusque & ordinem adhibitæ medicinæ cognouit; per summam indignationem vociferatur, hominem calore necatum esse: pandi confestim fenestras & ostia, leuari stragulis lectum, frigida haustus affatim dari æstuantem imperat: quæ res prioris medici inscitiam planè coarguit; siquidem refrigerato hepate, ventriculi tormina quieuerunt, & obedientiæ meritis Pater auctus, pristinam insuper valetudinem breui recepit. Rursus, cū ieiunia cineralia seu Quadragesimam quamuis affecto corporeculo perseveranter nihilominus obseruasset; ipsa denique feria quarta sanctioris hebdomadæ febris correptus est, nec dubitauit idē Alexāder, quin totum id ex imbecillitate nimia proueniret; quocirca pulli gallinacei esum ad vesperam illi præscripsit, abiitque admodum incertus animi, vtrum Ignatius tali tēpore iussa

facturus

facturus esset. redit deinde posttridie, quæritque sollicitus, num se refecerit pullo. cum annuisset Ignatius: Fatebor, inquit Alexander, ingenuè id quod res est. Complures non custodita solemnè abstinentia nihilominus hoc triduo in morbum incidere. quibus ego cum accersitus, carniùm cibarum indixerim, vix ægreque ab his impetraui vt obtemperarèt; propterea quòd per hos dies carniibus vesci nimis graue piaculum ducerent: tu contrà, peracti iam panè curriculo, ad ipsas metas meo monitu nò recusasti desistere; hoc ego, Pater, satis mirari non possum. Ad ea Ignatius serena fronte, quæ animi tranquillitatem indicaret: Atqui obediendum est, inquit. nec plura in eam sententiam effatus est, quo responso mirificè delectatus Alexander, & sanctitatè viri magis magisque suspiciens, totà rei gestæ seriè ipsemet mihi deinde narravit. Atq; ad sapientem hanc sanctamq; stultitiam cæcæ, vt ipse appellabat, obedientiæ; suos, vt essent ad subita ac seria promptiores, interdum fictis etiam in rebus erudiebat. Sacerdos quidam, edito iam signo, paratus ad sacrificium, & calicem tenens, cū è vestiario pedem efferret, per nuntium ab Ignatio, qui totà rē è propinquo obseruabat, repenti juberetur, sacro deposito ornatu, palliū sumere prodeūdi causa. Paruit ille sine tergiversatione, ac palliatus Patri confestim apparuit. Tum Ignatius quærit ex homine; sit ne ægre passus, in procinctu iam ad immolandum subitò se juberi sacra deponere vestimenta, remque diuinam committere? Cū ille se ne tantulum quidem esse commotum affirmaret: Atqui me, scito (inquit Ignatius) non quo te in præsentia opus habeam, sed periclitandi tui obsequii gratia id fecisse de industria: & sic habeto; plus te sacrificio deserendo esse meritum, quàm si id ipsū, vt destinaueras, illico peregisses: nā & si altaris mysterium tanti apud Deum est, quanti profectò est: tamen, vt scriptum legimus, melior est obedientia quàm victimæ. Quendam etiam, cū maximè confessionem nobilis cuiusdam exciperet, consultò vocari ad se iussit. cū ille se peracto mysterio mox affuturum dixisset: accersit eum denuo: at ipse nihilominus contentis rogatu hæsit paululum. ac venienti demum Ignatius: Ita ne verò iterum, inquit, euocandus es? Et grauioribus verbis accipit hominè: non quo illius tum quidem opera egeret: sed obseruantiam & agilitatem experiri voluerat. Sic enim aiebat: cupere se, quemadmodum cæteræ Deo dicatæ familiæ, ex instituto aliæ paupertatem, aliæ silentium, aliæ psalmodiam, aliæ deniq; aliud præcipuo studio colerent: sic in Societate nihil haberi prius aut potius alacritate amoreque parendi: & maximè propriū in signe

noſtrorum hominum eſſe Obſequiam; quippe quæ, diuo Gregorio teſte, virtus vna cæteras omnes animo inferat, inſertaſque cuſto diat. Hiſce ergo artibus, & huiusmodi, ſubinde alumnos exercere conſuevit: vt ad quamlibet Præfecti vocem aut ſignificationem parati, vel inchoatum apicem in ſcribendo relinquerent: ſeque expeditos, vbi opus eſſet, illico ſiſterent.

PAUPER TAS EIVS ET CASTIMONIA.

CAPVT VIII.

VOLUNTARIAM paupertatem (quam ille religionis murum appellabat) ad extremum vſque conſantiſſimè coluit; nec modò ipſe proprium habuit nihil, ſed ne alios quidem, quamuis genere nobiles, ac deliciis olim aſſuetos, quidquam habere permiſit. quin etiam quemquam è profecta domo apud Germanicum Romanumve Collegium niſi admodum raro & iuſta de cauſa prohibuit veſci: quo nimirum, ſi opus eſſet, iurare veriùs poſſet, nihil omnino ad ipſam domum ex Collegiorum ſcruſtibus perueniſſe. Pauperem autem ſpiritu eum ſibi denique aiebat videri, qui erga ea quibus vteretur, ſic eſſet affectus animo, vt inſtar ſtatue cuiuſdam videretur eſſe, quæ nullo pacto reſiſtit reſuſa tve, quominus omni quauis pretioſo amictu & ornatu conſeſtim exuatur. Caſtitaſis verò laudem Dei beneficio tantam adeptus eſt, vt ex quo die ſeſe in beatæ Virginis fidem ac patrocinium contulit voto: nullam, vt initio dictum eſt, deinde, quamuis præferuidus natura, carnis tyrannidem ſenſerit. Porro in Societate nobiliſſimam hanc virtutem tanto ſtudio cuſtodiri volebat, vt nihil omnino neque in dictis neque in factis laſciuie aut petulans appareret: ac quoad fieri poſſet, noſtri cæleſtem vitam in terris agerent, ab omni corporis contagione ſe juncti. Quia etiam in ſcholis Terentiū explicari, (ni perpurgatus eſſet) quamquam optimum Latinicæ auctorem & Romanæ comædiæ principem, vetuit nominatim, quòd eum videlicet parum verecundum ac parum pudicum arbitraretur. Noluit igitur ea lectione puerorum animos imbui, ne plus moribus noceret, quam prodeſſet ingeniùs; ex quo facile exiſtimari poteſt, in cæteris rebus quàm acer & vigilans cuſtos pudicitie fuerit.